Vraag nr. 10
van 7 oktober 1999
van de heer JOHAN DE ROO

Gemeenten zonder openbare bibliotheek – Stand van zaken

Normalerwijze zou elke Vlaamse gemeente over een plaatselijke openbare bibliotheek (POB) dienen te beschikken. Om te worden erkend, dienen zij evenwel aan een aantal voorwaarden te voldoen inzake personeel, infrastructuur, boekencollectie en openingsuren. Hoewel de noodzaak aan een goed werkende openbare bibliotheek wordt erkend, zijn er toch nog altijd gemeenten die niet over een erkende openbare bibliotheek beschikken.

1. Welke Vlaamse gemeenten beschikken niet over een erkende openbare bibliotheek ?

2. Waarom beschikken bepaalde gemeenten nog niet over een dergelijke bibliotheek ?

   Op welke manier worden deze gemeenten ertoe aangezet om toch een openbare bibliotheek uit te bouwen ?

3. Kan de minister voor het jaar 1998 een overzicht geven van de subsidies die de gemeenten in dit kader hebben ontvangen ?

Antwoord

Volgende 14 gemeenten binnen het Vlaamse gewest beschikken momenteel nog niet over een erkende openbare bibliotheekvoorziening :

Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen
nihil	Halen Voeren	Horebeke Kluisbergen Wichelen

Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen
Bever Boortmeerbeek Drogenbos Kraainem Linkebeek Steenokkerzeel	Lo-Reninge Meulebeke Vleteren

Vanuit de bevoegde administratie (afdeling Volksontwikkeling en Bibliotheken) probeert men door middel van een actieve begeleiding te bereiken dat alle gemeenten zich vóór 1 januari 2001 (uiterste datum van erkenning) in regel stellen.

Momenteel mag worden aangenomen dat per 1 januari 2000 volgende erkenningen zullen mogelijk zijn :

– Kluisbergen en Meulebeke als zelfstandige openbare bibliotheek ;

– Lo-Reninge en Vleteren via een samenwerkingsverband met respectievelijk Houthulst en Poperinge (gemeenten van minder dan 8.000 inwoners hebben de mogelijkheid zich te verenigen met een aangrenzende gemeente).

Daarnaast zijn ook de gemeenten Boortmeerbeek, Steenokkerzeel en Wichelen bezig met een concreet dossier. Een erkenning zal waarschijnlijk echter slechts mogelijk zijn per 1 januari 2001. Ook de gemeente Bever is bezig met een samenwerkingsverband, namelijk met de gemeente Herne.

Concreet gezien betekent dit dat volgende gemeenten waarschijnlijk niet zullen voldoen aan de gestelde voorwaarden in 2001 : Halen, Voeren, Horebeke, Drogenbos, Kraainem en Linkebeek.

De redenen hiervoor zijn divers.

1. Horebeke

De gemeente Horebeke is een kleine gemeente met ongeveer 2.000 inwoners, verspreid over twee kernen.

De gemeente heeft geen intentie om een erkenning aan te vragen en verlangt eigenlijk dat de gemeente, net zoals de gemeente Herstappe, zou worden vrijgesteld van de verplichting om een plaatselijke openbare bibliotheek op te richten.

Het bestuur hanteert hiervoor volgende argumenten :

– uitvoering geven aan het bibliotheekdecreet betekent een te grote investering in verhouding tot het beperkte aantal inwoners ;

– de jeugd volgt onderwijs in Zottegem en Oudenaarde en beschikt daar over goed uitgebouwde bibliotheken, waarmee Horebeke nooit zou kunnen concurreren. Ook de meeste vol-

wassenen zijn door diverse activiteiten op deze steden georiënteerd ;

– de aangrenzende gemeenten hebben geen interesse voor een eventueel samenwerkingsverband met Horebeke.

2. Halen

Binnen de gemeente Halen zijn er drie gemeentelijke bibliotheken werkzaam (Halen, Loksbergen en Zelem), voorheen erkend onder de wet van 1921.

Reeds vanaf 1990 werden door de administratie een aantal informatieve bezoeken aan de gemeente gebracht. Sedertdien is de situatie grotendeels ongewijzigd gebleven.

Er is nog steeds geen initiatief genomen om de bibliotheken uit oogpunt van het bibliotheekdecreet van 1978 bij te werken. De belangrijkste hinderpaal blijft de onmogelijkheid om de toekomstige hoofdbibliotheek (de gemeentelijke bibliotheek van Halen) in een aangepaste accommodatie onder te brengen. Wat in 1990 als mogelijke huisvesting voor de bibliotheek in optie werd genomen (= de verbouwing van de voormalige cafetaria in de Sportlaan), werd niet aangehouden.

Ondertussen heeft de gemeente een project ontwikkeld dat voorziet in de realisatie van een complex naast de sporthal, namelijk de bouw van accommodatie voor de politie en het OCMW (= eerste fase, in aanbouw) en een feestzaal met bibliotheek (= tweede fase, zodra de financiële middelen het toelaten). Deze tweede fase zal waarschijnlijk pas na het jaar 2000 kunnen worden uitgevoerd.

Ondertussen heeft de inrichtende macht nog geen intentie om een erkenning ingevolge het bibliotheekdecreet van 1978 aan te vragen.

3. De faciliteitengemeenten Voeren, Drogenbos, Kraainem en Linkebeek

Hier is de problematiek enigszins anders. In deze gemeenten zijn er momenteel geen concrete plannen voor de oprichting van een Nederlandstalige openbare bibliotheek. De de facto aanwezigheid van een Franstalige meerderheid binnen deze gemeenten is daar uiteraard niet vreemd aan.

In het decreet van 18 mei 1999 houdende diverse bepalingen naar aanleiding van de begroting 1999 (Belgisch Staatsblad van 30 september 1999), dat momenteel binnen het Vlaams Parlement wordt behandeld, werd dan ook een bepaling ingeschreven om onwillige gemeenten te dwingen de wettelijke verplichting tot oprichting van een POB uit te voeren :

"Indien een gemeente haar verplichting tot het oprichten van een erkende gemeentelijke openbare bibliotheek niet is nagekomen tegen de bij paragraaf 1, punt 2, bedoelde datum, dan kan de Vlaamse regering, na de in gebreke blijvende gemeente te hebben gehoord, op het grondgebied van deze gemeente bij maatregel van ambtswege een plaatselijke openbare bibliotheek oprichten.

De uitgaven voor het oprichten en in stand houden door de Vlaamse regering van een plaatselijke openbare bibliotheek worden ten laste van de in gebreke blijvende gemeente gelegd overeenkomstig de in de nieuwe gemeentewet bepaalde procedure wat betreft de gemeenten opgesomd in artikel 7 van de wetten op het gebruik van talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 en de gemeente Voeren, en de in het decreet van 28 april 1993 houdende regeling, voor het Vlaamse Gewest, van het administratief toezicht op de gemeenten, bepaalde procedure wat betreft de overige gemeenten.

De Vlaamse regering kan, na het verstrijken van de termijn bepaald in een uit briefwisseling blijkende uitdrukkelijke waarschuwing, één of meer commissarissen gelasten zich ter plaatse te begeven teneinde de maatregelen ten uitvoer te brengen die inzake het organiseren en bekostigen van een erkende gemeentelijke openbare bibliotheek zijn voorgeschreven door dit decreet en de besluiten tot uitvoering ervan".

Wat betekent dit concreet ?

Artikel 7 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen laat de decreetgever toe om een specifiek toezicht in het bibliotheekdecreet in te schrijven, teneinde het volledig te kunnen realiseren.

Met betrekking tot het in gebreke blijven van sommige gemeenten om een erkende openbare bibliotheek op te richten, bestaat de enige realistische oplossing in een beslissing van ambtswege van de Vlaamse regering tot oprichting van een plaatselijke openbare bibliotheek op het grondgebied van de in gebreke blijvende gemeenten, waarbij alle uitgaven die de toezichthoudende overheid maakt voor het oprichten en in stand houden van die bibliotheek, ten laste van de onwillige gemeenten worden gelegd.

Ten gevolge van het inschrijven van de maatregel van ambtswege bij het in gebreke blijven van een gemeente om een openbare bibliotheek op te richten, moet aan de thans nog in gebreke zijnde gemeenten de kans worden geboden om alsnog aan hun verplichting te voldoen.

In 2001 zal dus moeten worden bekeken in hoeverre het effectief noodzakelijk is om de ter beschikking staande dwangmaatregelen uit te voeren.

Momenteel kan nog geen overzicht worden gegeven van de subsidies die de gemeenten in 1998 hebben ontvangen. Het werkjaar 1998 is nog niet definitief in verrekening gesteld, waardoor nog een aantal correcties mogelijk zijn voor sommige gemeenten. Als **bijlage** vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger een overzicht van de subsidies voor het werkjaar 1997.